

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quarto Decretalium : In Quo De Sponsalibus, Et Matrimoniis, & quae eis annexa sunt, agitur, eadémque plenè, & theoricè explanatur, & declarantur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1678

Titulus. XI. De Cognatione spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98293)

mater, tempore conceptionis, aut natiuitatis, vel medio tempore fuerit libera, ut proles libertate gaudeat, *Instit. de Ingen. in princ.* Ut si ancilla prægnans manumittatur, sed ante partum in servitutem redigatur, proles nata erit libera, quia mater libera fuit, medio illo tempore, quo scilicet prægnans erat, §. *Ex his Instit. de Ingen.* quia calamitas matris non debet nocere proli in utero existenti, ut ibidem dicitur. Unde ad hoc ut proles libera sit, sufficit matrem brevissimo tempore inter conceptionem & natiuitatem fuisse liberam, *Sanch. c. l. n. 10.* Quod si tamen mater iure belli capta sit, fetus quoque sit mancipium, etsi mater libera fuerit, tempore conceptionis, non quidem vi natalium, sed quia unà cum matre captus fuit in bello iusto, & sic beneficium matris captae servatus fuit in vita, *Sanch. c. l. n. 14.* Sed & filii ex legitimo matrimonio progenti sequuntur quoad libertatem, & servitutem conditionem matris, l. *Et servorum. §. 5. Ingenui, l.*

cum legitima. 19. ff. De statu hom. & Sanch. num. 7.

III. Notandum 2. Filii libertæ, hoc est, geniti ex ancilla, quæ ex servitute manumissa est, liberi, sive libertini appellantur, sunt liberi, & pater servus fuerit, nec possunt à domino in servitutem revocari, prout sumitur ex hoc cap. Ubi dicitur: indecens esse, ut filii nati ex libera in servitutem Ecclesiæ retrahantur, *Abb. hic n. 4. & de Novo n. 4.* durum est enim, quodd Ecclesiæ libertatem revocet, quam debet defendere, neque habet quis impugnare eum, quem debet defendere, *hic in notat. & V. Aquatieri.* Nam si alii dominum defendunt libertatem suam, multò magis hoc facere debet Ecclesiæ, adeoque non debet à se ipsa remissos, & libertate donatos revocare in servitutem, *Hostiens. hic V. Ab Ecclesiæ:* Quamvis propter ingratitude libertus retrahi possit in servitutem, c. *Liberti. 61. caus. 12. q. 2. Abb. hic in fine.*

T I T V L U S X I.

DE COGNATIONE SPIRITUALI.

Triplex est cognatio, spiritualis, legalis, & naturalis, sive carnalis, de quibus hoc, & aliquot sequentibus Titulis agitur, & quidem primo loco de cognatione spirituali, tanquam de digniore. Extat hic Titulus etiam in Sexto.

§. I.

Quid sit cognatio spiritualis, unde oriatur, & inter quas personas contrahatur?

I.

ASSERTIO I. Cognatio spiritualis est propinquitas quadam personarum, quæ ex statuto Ecclesiæ oritur ex administratione, seu collatione, & susceptione quorundam Sacramentorum, nempe Baptismi, & Confirmationis, prout definitur communiter à Doctorebus apud *Sanch. l. 7. de matr. dif. 54. n. 1. Tanner. tom. 4. dif. 8. de matr. q. 4. dub. 4. n. 64. Laym. l. 5. Theol. Mor. tract. 10. p. 4. c. 8. in princ. & alios.* Sicut enim per carnalem generationem homo nascitur, & acquirit esse naturale, postea verò corporaliter roboratur: ita per Baptismum homo regeneratur spiritualiter, & per Confirmationem confortatur spiritualiter: cum ergo baptizanti, aut confirmanti, & Patrinis magna reverentia debeatur, tanquam parentibus spiritualibus, ideo Ecclesiæ statuit, ut hæc cognatio spiritualis, non minùs, quàm carnalis, esset impedimentum dirimens matrimonium, *Sanch. cit. dif. 54. n. 2.*

II. Hinc infertur 1. quodd cognatio spiritualis non habeat ortum ex iure naturali, quia hæc Sacramenta nullum habent in iure naturali fundamentum, sed ex sola Christi institutione acceperunt: neque etiam ex iure Divino positivo orta est hæc co-

gnatio, quia nullus in S. Scriptura locus invenitur in quo de ea fiat mentio, quamvis in illa fuerit mentum aliquod habeat, quia 1. *Petri 1.* appellatur Baptismus regeneratio per Christum facta. & quæ ex solo iure Ecclesiastico, seu institutione Ecclesiæ hæc cognatio introducta est, *Sanch. cit. num. 2.*

Infertur 2. Ex aliis Sacramentis, præter Baptismum, & Confirmationem, non oritur cognatio spiritualis, ut expressè deciditur in c. *Quamvis. ult. h. t. in 6. in fine:* ubi dicitur: Ex datione vestimentorum aliorum Sacramentorum cognatio spiritualis nequaquam oritur, quæ matrimonium impedit, vel dissolvat: imò neque ex Sacramento Pœnitentiæ inter Confessarium, & filiam confessionis oritur aliqua cognatio. Rationem autem dat D. Thom. apud *Sanch. c. l. n. 6.* Quia reliqua Sacramenta conferunt supernaturalem gratiam, non per modum regenerationis spiritualis, sed per modum refectionis spiritualis, ut Eucharistia, vel sanationis seu reconciliationis, ut Pœnitentia. Quamvis talis Confessio Sacramentalis sit speciale sacrilegium assumatur ut medium ad peccatum luxuriæ peccandum, *Tanner. tract. 4. dif. 8. q. 4. dub. 4. n. 64. & alii.*

Infertur 3. Hoc impedimentum spiritualis cognationis est perpetuum, ita ut etiam post mortem personæ, quæ mediante, contracta est cognatio, duret, sicut etiam fit in aliis impedimentis dirimentibus, *Sanch. c. l. n. 8.*

III. ASSERTIO 2. Cognationis spiritualis quæ impediabat, & dirimebat matrimonium, post

antiquo Decretalium, triplex erat species, videlicet Paternitas, Compaternitas, & fraternitas. Paternitas erat inter baptizantem, vel confirmantem ex una, & inter baptizatum, & confirmatum ex altera parte: similiter inter patrinum baptizati, & confirmati ex una, & baptizatum, vel confirmatum ex altera parte. Altera species erat compaternitas: quae est inter baptizantem, vel confirmantem, vel patrinum ex una parte; & inter parentes baptizati, vel confirmati ex altera parte: atque ita parentes baptizati, vel confirmati erant compatres baptizantis, vel confirmantis, & patrinorum: & duplex hæc cognatio transfundebatur ad viro in uxorem, ita ut si vir conjugatus aliquam personam baptizaret, vel confirmaret, vel patrinus illius esset, uxor ejus similem cognationem compaternitatis cum eisdem personis, videlicet baptizato, vel confirmato, & parentibus eorum contraheret, eò quod uxor una caro cum marito suo reputetur. Tertia species erat fraternitas: videlicet inter filios carnales baptizantis, vel confirmantis, vel patrinorum ex una parte: & ipsum baptizatum, vel confirmatum, ex altera parte: itaque baptizatus, vel confirmatus erat confrater filiorum baptizantis, vel confirmantis, & filiorum ipsius patris, vel matris, *Sanch. cit. dif. 54. n. 9. Laym. cit. c. 8. n. 1.* quæ omnia ex Juribus infra allegandis probantur, & declarabuntur.

§. II.

Quenam circa cognationem spirituales, sive paternitatis, sive compaternitatis, sive fraternitatis, fuisse antiquo Decretalium statuta sint, & inter quas personas ea impediatur matrimonium contrahendum, vel dirimatur etiam?

IV. De his agit in pluribus Capitulis hujus Tituli, quæ hoc loco explicabimus. Et in primis in c. *Virum. 1. h. t.* consultus fuit Papa Alexander III. utrum filii (scilicet duorum compatrum) aut filiae, ante, vel post compaternitatem geniti, possint matrimonio jungi, cum Canones, secundum consuetudines diversorum locorum, repellantur contrarii. Nam primus Canon (qui habetur in c. *Post susceptum. 5. caus. 30. q. 3.*) prohibet, ne nati post compaternitatem matrimonio conjugantur: alter verò Canon (qui est posterior editus, juxta *Gl. hic V. Posterius*, & est Urbani II. & habetur in c. *Super quibus. 4. ead. caus. 7. q. 1.*) videtur corrigere primum (quia posteriora Jura corrigunt priora, *Hostiens. hic V. Corrigere.*) per quem statuitur, ut sive ante, sive post compaternitatem, geniti sunt, simul possint conjugari, excepta illa persona tantum, per quam ad compaternitatem venit, sive per quam compatres sunt effecti. Unde concludit Papa Alexander III. in hoc c. observandum videri, quod posterior Ca-

Tomus I. F.

non (in cit. c. *Super quibus*, qui tamen priore loco, ordine scripturæ, est positus in Decreto Gratiani) statuit, nisi consuetudo Ecclesiæ, quæ scandalum generet, aliter se habeat, sive aliud obferret.

V. Notandum 1. Filii duorum compatrum, per quorum neutrum est deventum ad compaternitatem, possunt matrimonium inire, quia isti filii non reperiuntur prohibiti, nam licet prius erant prohibiti simul contrahere, per c. *Post susceptum. 5. cit. caus. 30. q. 3.* ille tamen Canon fuit postea revocatus per alium Canonem posteriorem, nempe per c. *Super quibus. ead. caus. 7. q. 1.* & sic servandum est jus posterius corrigens, & non prius jus correctum, *Vivian. in Ration. in c. 1. hic*, nisi consuetudo Ecclesiæ, quæ scandalum generet, aliter se habeat: hoc est, nisi consuetudo justa, & legitime præscripta, ex cujus transgressione merito scandalum oriri possit, aliter se habeat, prout hunc textum explicat *Sanch. libr. 7. de matr. dif. 4. n. 11.*

Notandum 2. Persona illa, per quam est deventum ad compaternitatem, videlicet persona baptizata, vel suscepta ex baptismo, non potest contrahere matrimonium jure antiquo cum aliquo ex filiis baptizantis, vel patris levantis ex baptismo, sive sint geniti ante compaternitatem, sive post illam, quia isti ad invicem fiunt fratres spirituales. Aliud est de baptizante, vel suscipiente ex Baptismo, nam baptizans laicus, vel suscipiens ex baptismo potest contrahere matrimonium cum sorore baptizati, vel levati ex baptismo, *Abb. hic n. 4. & Alex. de Novo n. 4.* Item pater potest contrahere matrimonium cum filia spirituali filii sui, quia cognatio spiritualis à patre descendit in filium, sed non à filio ad patrem ascendit, ideo filius non potest ducere filiam spirituales patris: potest tamen ducere pater filiam spirituales filii: ut notatur in c. *fin. caus. 30. q. 3. & in c. 1. h. t. in 6. Abb. hic n. 4.*

VI. Secundò in c. *Si vir. 2. h. t.* cum quasi-tum fuisset ex Papa, an si duo conjuges vir, vel mulier scienter, vel ignoranter filium suum de sacro fonte susceperint, propterea separari debeant? Respondet idem Alexander III. quod quamvis generaliter statutum sit, (in c. 1. & 2. caus. 30. q. 1.) quod debeant separari: aliter tamen etiam statutum reperitur (in c. *Dictum. 4. & c. Ad limina. 7. ead. caus. 7. q. 1.*) Unde videtur, quod si ex ignorantia, sive ex malitia, id fecerint, non sunt ab invicem separandi, nec alter alteri conjugii debitum negare debet, nisi ad continentiam servandam possint induci, quia si ex ignorantia id fecerint, (probabili, aliàs non excusaret à peccato, *Gl. hic V. eod.*) illos ea excusat: si ex malitia, eis sua fraus, vel dolus non debet patrocinari.

VII. Pro explicatione hujus cap. notandum 1. parentes carnales non debent proprios filios baptizare, nec in Baptismo, vel Confirmatione, tanquam patris, suscipere, quia alius debet esse pater carnalis, alius pater spiritualis: instant tamen necessitate, licite possunt baptizare filios, nec inter eos oritur impedimentum cognationis spiritualis, seu paternitatis, ut constat ex c. *Ad limina. 7. caus. 30. q. 1. Abb. hic n. 2. Alex. de Novo n. 2.*

O

Notan-

Notandum 2. Si conjux, extra necessitatem, baptizat, vel tanquam patrinus suscipit in Baptismo, vel Confirmatione, communem filium, vel solius alterius conjugis, non sunt ab invicem separandi, quia matrimonium non dissolvitur, sive ignominanter, sive scienter hoc fecerint: nam si scienter, tunc non potest quidem unus conjux alteri debitum negare, sed tenetur reddere petenti, ipse tamen privatur potestate illud exigendi, ut juxta probabiliorum expositionem sumitur ex *cit. c. 2. h. t. & tradit Gl. in c. Nossé. 3. V. Non fraudentur. cit. caus. 30. q. 1. Hostiens. hic V. Patrocinari, Abb. n. 5. Alex. de Nervo n. 8. Sanch. l. 9. de matr. disp. 26. n. 7.* Nam in hoc cap. dicitur: quod hoc conjugium sustinetur, ne *fraus sua dolo patrocinetur*, si debitum reddere non teneretur, & illud petere posset, tunc enim illi potius obest sua fraus, ergo Papa eum potestate petendi debitum privare voluit, aliàs ratio allata nihil probaret: unde *Sanch. c. l. addit, hanc sententiam in rigore nullo textu Juris efficaciter probari posse, atque hanc sententiam ipsum sequi, quia est communis Jurisperitorum, & ferè etiam Theologorum Neotericorum, & antiquorum.* Idque extendit idem *Sanch. c. l. n. 8.* quod quando conjux, non solum ex certa scientia, sed etiam ex malitia, & in fraudem matrimonii baptizat, vel suscipit ex baptismo communem filium, vel alterius conjugis tantum, tenetur reddere debitum, etsi non possit petere, ex ratione subjuncta in *cit. c. 2. quia fraus sua non debet illi patrocinari*, cum ergo impedimentum hoc, & privatio petendi debitum statuatur in poenam delicti admissi à conjuge scienter, multò magis privabitur potestate petendi debitum ille conjux, qui ex malitia hoc facit, adeoque majoris delicti est reus. Porro quamvis Pontifex in hoc c. videatur eodem modo loqui de eo, qui scienter, vel ignominanter baptizat filium, vel suscipit ex baptismo: revera autem assignat diversas rationes, quia quando loquitur de ignorante, ait eum excusari ob ignorantiam: cum verò loquitur de sciente, dicit fraudem ei non debere patrocinari. Ex quo colligitur, illum privari jure petendi debitum, at teneri reddere, sic enim efficitur, ut fraus sua ei non patrocinetur. *Sanch. c. l. n. 12.* Ex quo patet, quod detur medium inter scientiam, & ignorantiam, scilicet scientia, non malitiosa, ut si pater instante necessitate baptizaret filium in articulo mortis constitutum, *Alex. de Nervo hic n. 7.* Scientia verò malitiosa est dolus, de quo in fine hujus cap.

VIII. Notandum 3. Quod dictum est, quando pater carnalis, instante necessitate, proprium filium tenuit in Sacramento Baptismi, vel Confirmationis, non oriri inter eos aliquod impedimentum cognationis spiritualis, id intelligendum est de legitimis conjugibus, juxta *c. Ad limina. 7. cit. caus. 30. q. 1.* Nam cum in casu necessitatis extremæ, pater ex justitia teneatur proprium filium baptizare, iniquum foret, si ob eam causam privaretur jure exigendi debitum à legitima uxore, ac proinde contrahitur quidem etiam eo casu, inter tales conjuges aliqua cognatio spiritualis, sed non talis, quæ ullum præjudicium afferat matrimonio jam ritè contracto. Aliud est in concubina, ut si Petrus laicus baptizavit filium Annæ, ac deinde copulam carnalem

fornicariam cum illa habuit, Anna verò filium pro ea ex Petro susceptum, in extrema necessitate, baptizatum tenuit: nam Petrus pater in utroque casu, suscipiendo proprium filium, spiritualis cognationem cum Anna concubina contraxit, & dirigit impedimentum contrahendum, & dirimitur contractum, quia Petrus nullum jus habet debitum, seu carnis copulam à concubina petenti rectè tradit *Fagnanus in cit. c. 2. num. 5. & alii seqq. h. t.* Idque procedit, non solum de jure communi, sed etiam post Concilium Tridentinum, *c. 2. de reform. matr. juxta quod contrahitur cognitio spiritualis inter baptizantem, & baptizatum hujus patrem, & matrem, per quam impeditur matrimonium contrahendum, & dirimitur contractum.* Et habet hoc locum etiam in laico, qui baptizavit in extremo mortis articulo, ut docet *Hostiens. in Summa §. Et an aliquis. n. 8. h. t. Silvest. V. Matrimonium. 8. q. 7. dicto. 7. Covarr. in 4. Decret. c. 6. §. 1.*

Notandum 4. Ad contrahendam cognationem spiritalem requiritur scientia, & intentio contrahendi, prout sumitur ex hoc cap. Unde quis per errorem levavit ex baptismo filium, existimans esse Filium Pauli, revera non contrahit cum filio Pauli cognationem, nec efficitur patris ritualis illius, saltem ad dirimendum matrimonium post contractum, quia revera non intendit exercere actionem veri patris erga illum, quem levavit. *Abb. hic n. 4. & Alex. de Nervo n. 6. Sanch. l. 9. de matr. disp. 58. n. 7.*

IX. Tertiò in *c. Super eo. 3. h. t. Statutum*, ut si filii duorum compatrum tales sint, per quorum alterum, vel utrumque parentes ad comiternitatem pervenerunt, conjungi non possunt, & si conjuncti fuerint, separari debent, (quod contra Canones conjuncti sunt: quod autem contra leges fit, dissolvi debet, *c. Vides. 10. dist. 1.*) verò per neutrum illorum filiorum compatras contracta fuit, tunc consuetudo Ecclesiæ metropolitanae, vel aliarum vicinarum Ecclesiarum servari debet, ita ut si secundum hanc, compatrum non teneat inter tales, etiam Episcopus in sua Ecclesia illud non approbet, nec permittat: si verò secundum consuetudinem, talia matrimonia permittantur, Episcopus in sua Ecclesia dissolvere poterit, ita ut nec contradicere, nec assensum dari videatur, quia sicut grave est antiquam consuetudinem vicinarum Ecclesiarum contemnere, ita gravius videtur, si propter eam hujusmodi conjugis Episcopus præstet assensum, cum possit hoc in exemplum assumi, nempe ab aliis, quorum conjugia non contrahunt, adeoque illam consuetudinem non observant, *Gl. fin. hic.*

X. Verum decisioni hujus cap. obstat verum *c. Quod super his. 5. in fine de consang. & affinitate*, deciditur: quod in gradibus prohibitis non potest contrahi matrimonium, etiam si hoc observetur consuetudo. At verò in *cit. c. Super eo. h. t. de consang. & affinitate*, quod ubi viget consuetudo impediens, ac dirigit matrimonium contracta inter filios duorum compatrum, per quorum neutrum contracta est compatritas, quæ jure communi licitè, & validè contrahitur, propter consuetudinem loci sint servanda, respondetur, per consuetudinem non posse

impedimentum dirimens matrimonium, nisi fuerit per S. Pontificem approbata, & de hoc loquitur *cir. c. Super eo. h. t. Fagn. ibid. n. 1.* Quod ut melius intelligatur, notandum, etsi consuetudo possit impedire matrimonium contrahendum, & prohibere, ne contrahatur: non tamen potest dirimere perpetuò matrimonium postea contractum, *c. 1. de sponsal. & matrim.* Quare cum in *cir. c. Super eo*, statuitur, quod licet filii duorum compatrum, per quorum neutrum contracta est compaternitas, licet inter se contrahant matrimonium; si tamen subest consuetudo impediens, ac dirimens tale matrimonium, servanda sit loci consuetudo, id intelligi debet, si talis consuetudo per S. Pontificem fuerit approbata, prout expressè illam approbavit Alexander III. in *cir. c. Super eo*, ne scilicet matrimonium contrahatur, & ut contractum separaretur, tunc enim per talem consuetudinem inducitur impedimentum, non tantum prohibens matrimonium contrahendum, sed etiam dirimens contractum, quia approbatio Papæ habet vim Constitutionis Apostolicæ, seu Canonice; sicut ergo per hanc potest induci impedimentum dirimens matrimonium; ita etiam per consuetudinem approbatam à Papa: quod si consuetudo non sit approbata à Papa, nec reprobata, tunc ad evitandum scandalum, impedit quidem, sed non dirimit matrimonium, *Silvest. V. Matrimonium. 2. n. 3. q. 3. Fagn. in c. 1. n. 8. & 9. h. t.* Alii verò censent, tunc demum valere consuetudinem, ac dirimere matrimonium, si cum illa concurrat Jus vetus, & insuper etiam scandalum; juxta *c. 1. h. t.* Contrarium tamen tenet *Sanch. l. 7. disp. 4. n. 11.* videlicet consuetudinem habere vim inducendi novum impedimentum dirimens matrimonium, licet à Papa non sit specialiter approbata, nec cum illa concurrat jus vetus, nec scandalum generetur: sed communis sententia DD. est tenenda.

XI. Nec obstat text. in *c. ult. de consuet.* Ubi generaliter dicitur, longævam consuetudinem derogare juri positivo, si sit rationalis, & legitime præscripta: nam consuetudo, quæ reddit fideles inhabiles ad contrahendum matrimonium sine consensu, & approbatione Pontificis, non est rationalis, quia à jure specialiter reprobatur in *c. 1. de sponsal. & matrim.* Ubi quidam Gallus, qui uxorem dimiserat, & aliam duxerat, existimans primum matrimonium esse nullum, eò quod in eo contrahendo non servârat legem, id est, consuetudinem patris, cogitur redire ad primam uxorem, & pœnitentiam agere, tanquam transgressor legis Evangelicæ, ut ex illo cap. deducunt *Hosienf. ibid. V. Superinduxit, & Abb. n. 3.* Deinde cum consuetudo sit juris positivi, non potest dirimere matrimonium, quippe quod ortum habet à Jure Divino, ideòque tanquam irrationalis non valet, *Fagn. in cit. c. 1. n. 13. & 14.* Sed neque talis consuetudo potest dici legitime præscripta, quia cum sit contra Jus Divinum, nullo unquam tempore potest præscribi, ideòque etiam nulla consuetudo vim legis obtinere potest contra legem Divinam, sed potius talis consuetudo censenda est corruptela, *c. Quod super his. 5. in fine de consanguin. & aff. Fagn. c. l. n. 16.*

XII. Quartò in *c. Tua nos. 7. h. t.* Consultus Papa Innocentius III. an natus ante compaterni-

tatem filiam (spiritualem) compatris sui (per quam compaternitas est contracta) vel commatris sibi possit matrimonialiter copulare, & si contraxerint, an debeant separari: & an consilialis matrimonii teneantur illud accusare. Respondet, quod hujusmodi personæ non possint contrahere inter se matrimonium, & si contraxerint, debeant ab invicem separari: & qui contractum sciverint, debent illud Ecclesiæ nuntiare.

XIII. Notandum 1. Inter baptizatum, & filios levantis è baptismo, etiam antea genitos, contrahitur cognatio spiritualis, quæ non tantum impedit, sed etiam dirimit matrimonium de Jure antiquo, *Abb. hic. n. 2.* Ratio est, quia spiritualis cognatio transit à patre in filium, ita ut inter filium susceptum è baptismo, & filios suscipientis, dicatur esse spiritualis fraternitas: sicut ergo inter fratres carnales, & eorum sorores non potest esse matrimonium: ita nec inter fratres, & sorores spirituales, *Vivian. in Ration. hic.*

Notandum 2. Quilibet è populo tenetur ad manifestandum, & denunciandum impedimentum existens inter contrahere volentes matrimonium, nam quivis, quantum potest, tenetur impedire peccatum futurum, ne committatur, *c. Si peccaverit. 19. caus. 2. q. 1.*

XIV. Porro hodie post *Concil. Trid. Sess. 24. c. 1. de ref. matr.* antequam matrimonium contrahatur, publicè denunciari debent ij, inter quos matrimonium est contrahendum, ut si quis sciat aliquod impedimentum inter eos esse, illud proferat: & ita qui novit aliquod impedimentum esse inter volentes contrahere, tenetur illud sub peccato lethali denunciare, & detegere, etsi occultum sit, & probare illud non possit, ut docet *Sanch. l. 3. de matr. disp. 13. n. 2.* quia quivis tenetur, saltem Superiore præcipiente, detegere peccatum inferens tertio grave damnum, neque sit hæc denuntiatio ad puniendum crimen admissum, sed ad vitandum peccatum, ut diligenter inquiratur de impedimento. Nisi tamen impedimentum ortum habeat ex peccato occulto, tunc enim debet præcedere admonitio secreta, antequam denuntiatio fiat: vel nisi impedimenti consensu probabiliter timeat grave scandalum secutura ex denuntiatione impedimenti: vel nisi impedimentum cognoverit sub secreto, ad quod servandum jus naturæ obligat, *Sanch. c. l. n. 3. 4. & 5.* Vel sit adeo occultum, ut ipse solus id noverit, præsertim si ortum sit ex infamia aut peccato, ut plures docent apud *Barbof. in Collect. in c. 4. n. 2. h. t. de quopla Sanch. cit. loc.*

XV. Quintò in *c. Martinus. 4.* talis casus proponitur: Martinus duxit in uxorem Bertham, & Lotharius Tebergam, qui Martini, & Berthæ filium ex sacro fonte suscepit: postea verò L. & B. mortui sunt, & M. cum dicta T. matrimonium contraxit. Consultus Pontifex Clemens III. respondet: Cum vir, & mulier per concubitum (carnali copulâ consummatum) efficiantur una caro, liquidum esse, quod Teberga non possit matrimonialiter copulari Martino, qui compater ejus fuit, (scilicet Lotharii, qui Martini filium de baptismo suscepit) cum quo (Lothario) Teberga una caro extitit.

O 2

XVI. Ubi

XVI. Ubi notandum, si post matrimonium carnali copulâ consummatum, alter conjugum suscipiat filium alterius de sacro fonte, ut in casu hujus cap. Lotharius filium Martini, tunc ambo conjuges efficiuntur compadres parentibus baptizati: & ita si vir suscipiat filium alterius de sacro fonte, uxor fit, mediante viro, commater parentibus baptizati, & levati, & mater spiritualis ipsius, & è converso, c. *Sciscitur. 1. c. Si quis. 3. caus. 30. q. 4. Gl. hic V. Cum quo.* Ratio est, quia cum per connubium, seu copulam carnalem vir, & mulier fiant una caro, ideo cognatio spiritualis, quæ est in marito, est etiam in uxore, cum qua vir una caro est. Unde sicut carnalis cognatio dirimit matrimonium inter maritum, & uxorem; ita etiam cognatio spiritualis, *Vivian. in Ration. hic.* Si verò paternitas præcessit matrimonium, sive carnalem copulam, ut in casu hujus cap. Si Lotharius, vel alius suscepit filium Martini, & Bertha de sacro fonte, & postea contraxit matrimonium cum Teberga, & eam cognovit: vel licet contraxerit, nondum tamen carnaliter eam cognovit, quamvis illam postea cognoscat: tum uxor non efficitur commater parentibus illius baptizati, & suscepti ex baptismo, quia vir nondum erat effectus una caro cum eadem, *Gl. hic V. Cum quo Vers. Si verò.* Atque hinc colligitur, quod cognatio spiritualis contracta per maritum extenditur ad uxorem prius carnaliter cognitam, non autem si non erat cognita, *Abb. hien. 6.*

XVII. Sexto in c. *Veniens. 6. h. t.* habetur, » quod quidam C. nomine, matrimonium contraxit cum muliere H. quæ prius susceperat de sacro fonte filium dicti C. viri sui, unde quæsitum fuit, » an ab eo debeat separari? Respondet Papa Innocentius III. si constiterit, mulierem H. dicti viri sui filium de sacro fonte, seu baptismo levâsse (idem est de Confirmatione, *Gl. hic V. De sacro fonte.*) antequam eum sibi desponsasset, divorcium inter eos (appellatione postpositâ) instituitur. Ratio est, quia inter patrem baptizati, & levantem, seu suscipientem de baptismo filium hujus patris à muliere illa contracta est cognatio spiritualis, quæ impedit, ac dirimit matrimonium inter eos postea contractum, ut habetur in Summa hujus cap. Atque hoc procedit, si prædicta mulier filium viri sui C. levavit de Baptismo, ante matrimonium cum eo contractum: si enim post contractum matrimonium de præsentem eum levâset, non propterea dirimeretur matrimonium antè contractum, c. 2. h. t. & c. *Ad limina. 7. caus. 30. q. 1. Gl. fin. hic & Hostiens. V. Antequam.* Atque hoc impedimentum cognationis spiritualis inter compadres, nempe patrem spirituales, & carnalem, etiamnum hodie durat, & innovatum est per Concilium Trident. *Seff. 24. c. 2. de reform. matrim. de quo infra.*

XVIII. Septimò in c. *Ex literis. 8. & ult. h. t.* refertur, cum mulier M. coram Officiali Cantuariensi Alanum peteret in virum, seu maritum, & se ab eo affidatam, & carnaliter cognitam per testes idoneos probâset: publicatis eorum attestacionibus, Alanus excepit, quod eam habere non posset in uxorem, eò quod pater illius mulieris, qui Sacerdos extitit, ipsum baptizâset: sed hæc

exceptione rejectâ, Officialis tulit sententiam definitivam pro matrimonio contra ipsum Alanum, à qua idem ad Sedem Apostolicam appellavit. Unde Pontifex Gregorius IX. mandavit, ut si ita esset, prædictus Alanus ab impetitione mulieris absolvetur, eidemque perpetuum silentium imponeretur.

XIX. Notandum 1. Si quis etiam laicus inter extrema necessitate baptizet aliquem contrahit cognitionem spirituales dirimentem subsequens matrimonium cum baptizato, ejusdemque parentibus ut docet *Covarr. in 4. Decret. p. 2. c. 6. §. 4. m. 4. Sanch. l. 7. de matr. disp. 62. n. 10.* Nec obstat, quod in hoc cap. ponderatur, baptizantem fuisse Sacerdotem, ut cognatio spiritualis contrahatur, ergo laicus in necessitate baptizans non solemniter contrahit cognitionem spirituales. Nam hic ratur solum factum, nec visponitur in sacerdotis Ministris baptizantis ad contrahendam cognitionem spirituales, *Sanch. c. l. n. 10.*

Notandum 2. Filius, vel filia spiritualis Sacerdotis baptizantis non potest matrimonio copulari filio, vel filia carnali ipsius Sacerdotis, ut patet hoc cap. & tradit *Gl. ibid. in notatis.* Nam pater mulieris M. erat Sacerdos, qui baptizavit Alanum, ita hic fuit spiritualis filius ipsius Sacerdotis, & etiam filia carnalis illius, scilicet mulier M. est soror spiritualis ipsius Alani, ac proinde hanc poterat illam ducere in uxorem, quia pater carnis mulieris M. qui fuit Sacerdos, baptizavit Alanum, & erat pater spiritualis ejusdem, adeoque inter ipsam mulierem M. & Alanum baptizatum à patre ipsius intercedebat cognatio spiritualis fraternitatis, quæ de jure antiquo impediēbat, ac dirimebat matrimonium inter baptizantem, & filium, vel filiam baptizantis contrahendum, *Gl. hic V. Baptizans Abb. n. 2.*

Notandum 3. Prædicta cognatio spiritualiter baptizatum, & filios baptizantis impediens dirimens matrimonium inter eos contrahendum extenditur etiam ad filios spurios, ac illegitimos baptizantis: nam ista mulier, ut communiter Dilecti intelligunt, erat filia spuria Sacerdotis, qui baptizavit Alanum, & tamen inter eam, & ipsum Alanum fuit orta cognatio spiritualis, quæ appellatur fraternitas, erant enim frater, & soror spiritualis, suprà dictum: quamvis etiam posset intelligi hoc cap. de filia legitima nata ante Sacerdotium, & communiter intelligitur de filia illegitima generata post Sacerdotium, *Abb. hien. 3. & Alex. de Novat.*

XX. Octavo denique in c. *Nedum. 1. h. t.* refertur Pontifex Bonifacius VIII. non solum inter baptizatum, & illum, qui eum suscepit de baptismo: ac inter eundem baptizatum, & suscipientis filios, & uxorem, ante susceptionem carnaliter cognitam ab eodem: imò etiam inter suscipientem (supple, & uxorem ejus prius carnaliter cognitam) patrēque baptizati, & matrem, cognitionem spirituales in baptismo de jure contrahi, quæ & matrimonium contrahendum impedit, ac dirimit post contractum. Quæ eadem procedunt in baptizante: nempe in baptizans, & baptizatus, vel baptizatus, & baptizantis: vel baptizatus, & uxor baptizantis.

tis prius cognita: vel baptizans, & parentes baptizati matrimonium inter se contraxerint, illud non teneat, *Gl. hic V. Nedum.*

» Additur in fine hujus cap. Ex Confirmatione quoque, seu frontis Chrismatione spiritualis cognatio, matrimonia contrahenda similiter impediens, & postea contracta dirimens, eisdem modis contrahitur, scilicet inter confirmatum, & suscipientem in Confirmatione: & inter confirmatum, & filios suscipientis, seu tenentis: & inter confirmatum, & uxorem suscipientis prius cognitam. Item inter ipsum confirmantem, & confirmatum: & inter confirmatum, & filios confirmantis, & ejus uxorem prius cognitam, ac denique inter ipsum confirmantem, & parentes confirmati, *Gl. hic V. Eisdem modis.* Contrahitur autem cognatio spiritualis ex Sacramento Confirmationis, sicut ex Baptismo, quia hic assimilatur nativitati corporali hominis in utero, Confirmatio vero nativitati carnali hominis ex utero, ut ex S. Thom. notat *Vivian. in Ration. hic.*

XXI. Illud hic notandum, ut spiritualis cognatio contrahatur inter baptizatum, & uxorem suscipientis è baptismo, requiritur, ut ante susceptionem sit carnaliter cognita à viro: secus si post susceptionem fiat uxor, vel si prius erat uxor, post susceptionem, & non ante sit cognita carnaliter, tunc enim non contrahitur spiritualis cognatio, *Gl. hic V. Cognitam.* Nam quia matrimonium nondum consummatum potest dissolvi per ingressum Religionis, aut dispensationem S. Pontificis, ideo non videtur spiritualis cognatio contrahi ante matrimonium consummatum.

§. III.

An per Catechismum præcedentem Baptismum, contrahatur cognatio spiritualis impediens, ac dirimens matrimonium?

XXII. De hoc agitur in primis in c. *Contracto. §. h. r.* Ubi talis casus proponitur. Quidam Petrus nomine, contraxit matrimonium cum muliere Agatha nomine, cujus consanguinei contra matrimonium objecerunt ipsi, quod non poterat esse uxor Petri, quia in primo sacrali salis pabulo, filium quandam concubina ipsius Petri tenuit. Ad quod Papa Clemens III. respondet, etsi hæc vera esse constaret, non ideo matrimonium contractum dissolvi debere, cum hæc res vix præstaret impedimentum matrimonio contrahendo: ideoque mandat dicto Petro, auctoritate suâ, injungi, ut ipsam Agatham, sicut uxorem maritali affectione tractet, & debitum carnale ab ea liberè exigat, & persolvat: sive ante matrimonium contractum cum Petro, sive postea filium concubina ipsius Petri tenuerit. Si tamen in fraudem, causâ matrimonii separandi hoc fecit, penitentia ei imponenda est, matrimonio in sua firmitate durante.

XXIII. Præterea in c. *Per Catechismum. 2. h. r. in 6.* Rescribit Pontifex Bonifacius VIII. quod

per Catechismum, (qui præcedere debet Baptismum, Sacramentorum reliquorum fundamentum, & januam) spiritualis cognatio contrahitur, quæ impedit matrimonium contrahendum, (ut evidenter colligitur ex Decretali Clementis III. in c. c. *Contracto supra. eod.*) dicendo enim, quod talis res vix matrimonio contrahendo impedimentum afferret, velle videtur, quod afferat, nam quod vix fit, fieri tamen dubium non est. Verum tamen per illam cognationem matrimonium postea contractum non separatur.

XXIV. Pro declaratione horum duorum capitulorum, notandum 1. per pabulum sacrali salis in priore cap. *Contracto. h. r.* intelligitur Catechismus, sive instructio catechumenorum ad fidem ante Baptismum, quâ durante, sal benedictus ori baptizandi imponebatur, per quem significatur celestis sapientia, seu doctrina Christiana, c. *Sal celestis. 65. dis. 4. de consecr. & notat Gl. Margin. in c. c. Contracto, lit. A.*

Notandum 2. Is, qui tenet puerum in Catechismo, contrahit cognationem spirituales imperfectam, quæ impedit quidem matrimonium contrahendum, sed non dirimit postea contractum, ut expressè dicitur in utroque c. cit. *Sanch. l. 7. de matrim. dis. 10. n. 2.* quia Catechismus est quædam futuri baptismi professio, ejusque initium, & quædam imperfecta regeneratio per fidem, quam proficitur patrinus, loco parvuli, ideoque etiam quædam imperfecta cognatio spiritualis ex eo oritur, sicut ex sponsalibus de futuro. Ut autem hanc cognationem patrinus contrahat, debet durante toto Catechismo, infantem tenere, & insuper ad fidei interrogata respondere, dum Sacerdos interrogat, an credat? *Sanch. c. l. n. 3. & 4.* Contrahitur autem hæc cognatio, non solum si Catechismus, sive instructio fidei præcedat baptismum, sed etiam si instruat puer, postquam jam est baptizatus, quia Catechismus, suapte naturâ, præcedit baptismum, & est quoddam initium regenerationis spiritualis, & dispositio ad illam, quamvis per accidens ob occurrentem necessitatem, aliquando post baptismum fiat. Nec obstat, quod in c. 2. h. r. dicitur: quod Catechismus præcedit baptismum, nam id dicitur, quia frequentius, & communiter, ac servato recto ordine, præcedit, *Sanch. c. l. n. 7.* Neque verò Catechismus ex eo est impedimentum dirimens matrimonium postea contractum, quia in c. *Si quis. 3. caus. 30. q. 4. & in c. In Catechismo. 100. dis. 4. de consecr.* hæc tria Baptismus, Confirmatio, & Catechismus æquiparantur: nam sicut consanguinitas non oritur, nisi ex generatione naturali: ita nec filiatio, seu cognatio spiritualis nascitur, nisi per generationem spirituales: sed hæc non fit, nisi per Sacramentum Baptismi, per quem homo in utero Ecclesiæ quasi concipitur, & formatur: vel per Sacramentum Confirmationis, per quam homo extra uterum Ecclesiæ posuit, in fide robotatur, ut publice Christianam vitam profiteatur, & defendat. At verò Catechismus nullo modo est Sacramentum, & ideo per illum, propriè, ac strictè loquendo, nulla contrahitur spiritualis cognatio, quæ matrimonium dirimat: neque etiam in supra allegatis juribus æquiparantur illa tria: Baptismus, Confirmatio, &

Catechismus, in significatione univoca, & propria, quasi ex Catechismo oriatur Canonicum impedimentum matrimonii ejusdem rationis, & efficaciam ad dirimendum illud jam contractum, sicut oritur ex Baptismo, & Confirmatione, ut rectè notavit Beja apud Barbof. in Collect. in cit. c. Contracto. §. h. t. contra Gl. ibid. V. Vix contrahendo in fine.

Notandum 3. Illud vix fieri dicitur, quod fieri potest, licet cum difficultate, ut colligitur ex cit. c. §. ibi: vix contrahendo, h. t. & clariùs ex c. 2. ibi: quod vix fit, fieri tamen dubium non est: eodem in 6. aliquando tamen dictio vix significat impossibilitatem, sed in significatione impropria, Abb. in cit. c. §. num. 3. & Alex. num. 4.

Notandum 4. Quamvis Catechismus impediatur matrimonium contrahendum, non tamen contraveniens prohibetur, exigere, & reddere debitum conjugale, ut constat ex cit. c. §. ibi: & carnale debitum ab ea licenter exigat, & persolvat: ubi in fine etiam poenitentia imponitur ob solam intentionem delinquendi, posito quod delictum non habuerit effectum, Alex. de Nevo c. l. n. 8. & 9.

XXV. An autem hoc impedimentum Catechismi hodie sit sublatum per Concilium Tridentinum Sess. 24. c. 2. de reform. dubitatur? Et quidem certum est hoc impedimentum ibi esse restrictum ad primum gradum cognationis, sicut ibi restringitur cognatio orta ex Baptismo ad primum gradum, ergo multò magis erit restricta cognatio orta ex Catechismo, qui est initium aliquod Baptismi, ac dispositio ad illum, adeoque per illum metienda est, & non ultra eundem primum gradum extendenda, Sanch. cit. l. 7. dis. 10. n. 6. Quin imò etiam verius est, prædictum impedimentum ortum ex Catechismo jam omnino sublatum esse, ut colligitur ex Concil. Trid. cit. c. 2. ex illis verbis in fine: Omnibus inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublati. Cum ergo Concilium Trident. omnino sustulerit cognationem ortam ex Baptismo, præterquam inter tenentes in ipso Baptismo, censeri debet etiam esse sublata cognatio tenentium in solo Catechismo, quæ primam originem trahit ab illo, et si de Catechismo ibi non fiat expressa mentio, Sanch. cit. dis. 10. n. 12. & alii apud ipsum.

§. IV.

An plures possint intervenire patrini, seu susceptores in Baptismo, & Confirmatione, de Jure antiquo, & an inter omnes, si plures sint patrini, contrahatur spiritualis cognatio?

XXVI. De hoc agitur in c. Quamvis. 3. & ult. h. t. in 6. Ubi Pontifex Bonifacius VIII. ita rescribit: Quamvis non plures, quàm unus vir, vel una mulier, suscipere debeat de Baptismo infan- tem juxta SS. Canones, si tamen plures susceperint, spiritualis cognatio inde contrahitur, (scilicet cum omnibus, Gl. hic V. Contrahitur.) & impediens matrimonia contrahenda, & etiam dis-

solvens post contracta. Idemque dicendum de Confirmatione. (scilicet ut plures tenere non debeant confirmandum, si tamen teneant, omnesque compadres, vel compatrini.) Additur in fine: Et datione verò aliorum Sacramentorum (præter Baptismum, & Confirmationem) cognatio spiritualis non oritur, quæ matrimonium impediat, aut dissolvat, de quo jam dictum supra, §. 1. num. 2. h. t.

XXVII. Hinc colligitur 1. De Jure antiquo prohibitum erat, ut plures Patrini in Baptismo, Confirmatione adhiberentur, sed unus solus, vir, sive femina, ut constat ex c. Non plures. 1. dis. 4. de consecr. & ex hoc cap. Sanch. l. 7. dis. 77. Nec potest Episcopus dispensare, ut plures Patres adhibeantur, quia nec potest Episcopus dispensare in Jure communi Canonico, vel Decreto Canonico generalis, nisi talis facultas reperiatur ipsi specialiter concessa, Sanch. c. l. n. 2. & 7.

Colligitur 2. Secundum Jus antiquum Canonicum, si plures unum baptizatum, vel confirmatum simul suscipiant, vel teneant, omnes contrahunt cognationem spirituales impedientem, dirimentem matrimonium, quamvis hujus legem transgressores sint, ut expressè habetur in c. h. t. in 6. Sanch. c. l. n. 3. Nam quamvis alius contra legem factus regulariter non valet, id est, dubium. §. C. De legibus, in hoc tamen casu tollit actum, sed imponit poenam Parocho adtentanti plures, quàm unum, vel duos Patrinos, valor actus non pertinet ad favorem Parocho, si suscepti ex Baptismo, & sic actus valet, Sanch. Offic. Episc. c. 25. §. 1. n. 5.

XXVIII. Verum Concilium Tridentinum Sess. 24. de reform. matrim. c. 2. Antiquum prænonnihil immutavit, & statuit, ut unus tantum sive vir, sive mulier (hoc est, mas, si puer baptizandus, & femina, si puella baptizanda sit) per SS. Canonum statuta in c. Non plures. 1. dis. 4. de consecr. & c. 3. h. t. Vel ad summum unus, una (scilicet mas, & femina, sive puer, sive puella baptizetur) de Baptismo suscipiant. Ubi Declarationibus Cardinal. Concil. apud Joann. lemart n. 4. dicitur, Episcopum posse dispensare, duo viri, loco viri, & mulieris, aliquem baptizatum de Baptismo suscipiant.

XXIX. Præterea S. Synodus paulò infra eodem c. subjungit hæc verba: Parochus autem quam ad Baptismum conferendum accedat, eligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quos vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant: & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat, & in libro eorum nomina describat, doceatque eos, quam cognationem contrahant, Constitutionibus in contrarium facientibus (scilicet c. ult. h. t. in 6.) non obstantibus.

XXX. Ubi notandum 1. Ad parentes per Patros designare, vel si illi non designant, Patros. Si verò nullus sit specialiter designatus, tunc, ex negligentia, aut oblivione parentum, Parochi, & multi simul tenendo tangant baptizatum.

dam, vel de sacro fonte æquè suscipiant, omnes contrahunt spirituales cum eo cognationem, ut deciditur in *cir. c. 3. & ult. h. t. in 6.* & docet *Navarr. in Man. c. 22. n. 39. Tanner. tom. 4. dis. 8. q. 4. dub. 4. n. 69.* Ubi ait, id expressè etiam declarasse S. Congregationem Cardinalium, cui standum est, quia à Jure antiquo non est recedendum, quando aliud non statuitur Jure novo. Concilium verò Trident. videtur loqui, quando designantur plures Patrini. Contrarium tamen docet *Sanch. l. 7. dis. 57. num. 12.* videlicet quod si nulli designentur Patrini, nullus contrahat hanc cognationem spirituales, etiam si plures tangerent, vel suscipiant baptizatum è sacro fonte, quia Concilium intendit vitare, ne impedimentum hujus cognationis spiritualis Patrinatorum nimium multiplicaretur, & ut certi essent illud contrahentes, & ideo tanquam conditionem necessariam requisivit, ut essent veri Patrini suscipientes baptizatum, eos designari ab aliis, quibus id incumbit, ergo si deficiat hæc conditio designationis, non sunt veri Patrini, & consequenter neque cognationis spiritualis participes. Idque confirmatur ex eo, quod in fine *cir. c. 2.* dicitur: *Omnes inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublati.* Cum ergo personæ ibi contentæ, quæ hujus cognationis spiritualis sunt capaces, ibidem dicantur esse Patrini, qui designati sunt ad id munus obeundum, omnes illæ personæ, quæ non sunt designatæ, non erunt illius capaces. Et hæc sententia est valde probabilis. Videri possunt, quæ hac de re tradit *Sanch. c. l. n. 12.* Ubi etiam plures alias difficultates hujusmodi proponit, & resolvit usque ad finem *dis. illius 57.*

Notandum 2. Et si de Jure antiquo Canonico non plures, quam unus vir, vel una mulier possint esse suscipiunt in Baptismo, & Confirmatione, c. *Quamvis. 3. & ult. h. t. in 6.* juxta Concilium Trident. autem c. l. ut summum duo, unus videlicet, & una in Baptismo, & in Confirmatione unus, vel una tantum possunt esse suscipientes, seu Patrini, quia de Confirmatione id non est expressum, sicut de Baptismo in *cir. Decreto Concilii Trident. Sess. 24. c. 2. de reform. matrim.*

§. V.

Inter quosnam contrahatur cognatio spiritualis in Baptismo, & Confirmatione, de Jure novo Concilii Tridentini?

XXXI. De hac re ita statuitur in c. 2. Sess. 24. de reform. matrim. Inter quos (scilicet suscipientes, seu Patrinos) ac baptizatum ipsum, & illius patrem, ac matrem: nec non inter baptizantem, ac baptizatum, baptizati que patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. Et in fine additur: Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur, omnibus inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublati.

XXXII. Circa quæ verba Concilii notandum 1. Jure novo Concilii Tridentini duæ tantum sunt species cognationis spiritualis orta ex Baptismo, & Confirmatione, ac dirimentis matrimonium postea contractum. Prima est, paternitas, quæ inter baptizantem, aut confirmantem, & Patrinos, seu suscipiunt, ex una parte: & inter baptizatum, vel confirmatum, ex altera parte contrahitur. Secunda compaternitas, quæ est inter baptizantem, vel confirmantem, ac Patrinos, seu suscipiunt, ex una parte: & inter patrem, ac matrem baptizati, vel confirmati ex altera parte, earumque neutra ad uxores transfunditur, etsi olim cognatio etiam contraheretur inter uxorem Patrini, seu suscipientis, & uxorem baptizantis, aut confirmantis, si conjugatus esset, & inter baptizatum, ejusque parentes. Item inter liberos carnales Patrinatorum, & baptizantis, ex una parte: & inter baptizatum ex altera parte, quæ dicebatur fraternitas, ut patet ex c. 1. 3. & ult. h. t. & jam etiam est abrogata, *Sanch. l. 7. de matr. dis. 54. n. 10.*

Notandum 2. Inter ipsos Patrinos, etiam Jure antiquo, non contrahebatur cognatio spiritualis, quare non prohibetur maritus, & uxor simul eandem prolem alienam è Baptismo, vel Confirmatione suscipere, c. *Quod autem. ult. caus. 30. q. 4.* Nec propterea privatur jure exigendi debitum conjugale, quia nullam inter se contrahunt cognationem, *Sanch. cir. dis. 54. n. 13.* Cum autem in *cir. c. 2.* dicitur: *Inter quos (suscipientes) ac baptizatum ipsam &c. spiritualis cognatio contrahatur,* non est sensus, quod inter illos Patrinos inter se hæc cognatio contrahatur, sed inter illos, & alias personas ibi enumeratas, nimirum baptizatum, & ipsius parentes, *Sanch. c. l. n. 10.* Item possunt etiam duo ad invicem esse Patrini, ita ut possit quis suscipere è sacro fonte prolem ejus, qui ipsius filium prius suscepit, quia hoc nullo jure est interdictum; & tunc duplex oritur inter parentes compaternitas, ratione utriusque filii, *Sanch. c. l. n. 17.*

Porro per parentes baptizati, vel confirmati, in ordine ad contrahendam cognationem spirituales, intelligendi sunt parentes naturales, seu carnales, sive legitimi sint, sive illegitimi, quia ante Concilium Trident. hanc cognationem cum parentibus contrahebant, quam ipsum Concilium nullatenus restrinxit, *Sanch. c. l. n. 16.*

§. VI.

Quæ conditiones requirantur ad munus Patrini, & ad contrahendam cognationem spirituales in Baptismo, & Confirmatione?

XXXIII. Ad primum quæsitum responderetur. Patrinus dicitur quasi spiritualis pater, ac pædagogus hominis baptizandi, qui cum in Christiana vita instruere, & præsertim Symbolum Apostolorum, & Orationem Dominicam edocere debet c. *Vos autem. 105. dis. 4. de consecr.* quamvis hodie ab hac obligatione

tione instruendi sit liberatus, cum pueri à parentibus, & Ludimagistris instrui soleant, *Laym. l. 5. tit. 2. de Sacram. Bapt. c. 9. n. 1.*

XXXIV. Ad hoc autem munus requiritur 1. ut quis rationis usum sit assecutus, alioquin Patrinus esse nequit, quamvis, præter hoc, certa ætas non sit præscripta, neque necessarium est, ut ætate excedat baptizandum, *Sanch. l. 7. dis. 61. n. 3. 2.* Debet esse baptizatus, quia non baptizatus non potest aliquem suscipere è baptismo, sicut non Confirmatus non potest esse Patrinus in Confirmatione, *c. In baptismo. 102. dis. 4. de consecr. nec contrahit cognationem spirituales, Sanch. libr. 7. dis. 60. n. 20. 3.* Ut intentionem habeat obeundi munus spiritualis Patris, seu Patrini, nempe exercendi actum illum ab Ecclesia institutum, *Sanch. l. 7. dis. 58. n. 4.*

Præterea quædam personæ sunt, quæ Patrini munus obire non possunt, ut hæretici, & Apostatæ. Item Monachis prohibitum est, ne in Sacramento Baptismi, vel Confirmationis, sint Patrini, seu susceprores, *c. Placuit. 8. caus. 16. q. 1. c. Non licet. 103. & c. seq. dis. 4. de consecr.* Nomine autem Monachorum hic intelliguntur, non solum ij, qui solitudinem incolunt, sed etiam omnes alij Religiosi, saltem Claustrales, ita ut illis prohibitum sit suscipere munus patrini in Baptismo, & Confirmatione, *Sanch. l. 6. Mor. c. 6. n. 24. Laym. cit. c. 9. n. 3.* quia in omnibus Religiosis eadem ratio prohibitionis locum habet, ne scilicet ob cognationem spirituales contrahant, nimiam etiam familiaritatem cum secularibus, præsertim fœminis, contrahant. Excipitur Religiosus Episcopus factus, is enim licet potest fieri Patrinus, & compater in Baptismo, quia in Episcopo non subest tale periculum nimie familiaritatis, & incontinentiæ, *Sanch. cit. c. 6. num. 24. Laym. c. l.*

XXXV. Ad posterius quæsitum respondetur, ad contrahendam cognationem spirituales plures etiam conditiones requiruntur. Veluti 1. ut baptizans, vel suscipiens ex Baptismo sit fidelis, seu baptizatus, alioquin non erit capax contrahendæ cognationis spiritualis ab Ecclesia inductæ, *Sanch. l. 7. de matrim. dis. 60. n. 7. & 8. Laym. l. 5. tit. 10. p. 4. c. 8.* Ratio est, tum quia non baptizatus, et si Catechumenus sit, Ecclesiæ, ejusque legibus non est subiectus: tum quia qui in Christo non est per Baptismum spiritualiter regeneratus, spirituales cognationem contrahere non potest.

Hinc inferitur 1. Si infidelis baptizet filiam Anæ v. g. fidelis, etiam si postea ad fidem Christianam convertatur, neque cum filia, neque cum matre cognationem contrahet spirituales, neque impeditur, quominus illam puellam, vel etiam matrem in uxorem ducere possit, *Sanch. cit. dis. 60. num. 11. Coning dis. 32. de Sacram. dub. 2. n. 25. Laym. c. l.* Ratio est, quia ex baptismo, dum conferebatur, non poterat oriri cognatio, quia baptizans tunc non erat capax ejusdem: neque postea, quia non amplius extitit. Inferitur 2. Si è converso fidelis baptizet, vel suscipiat è baptismo filium hominis infidelis, nulla etiam cum ipso contrahitur cognatio, quia cum cognatio spiritualis sit quædam relatio inter duos terminos capaces hujus relationis, non potest ab altero contrahi, quin ab utroque contrahatur:

cum igitur non baptizatus non possit esse cognatus spiritualiter, neque etiam fidelis filium ejus baptizans, vel suscipiens ei cognatus esse potest, *Sanch. l. n. 14. Layman cit. loc.*

XXXVI. Secundò ad cognationem spirituales lem contrahendam requiritur, ut Sacramentum Baptismi, vel Confirmationis validè conferatur, quod enim principale non subsistit, nec accessorium validum esse potest: susceptio autem è Baptismo cognatio inde subsequens sunt accessoria ipsi Sacramento, *Coning cit. dub. 2. n. 31.* Et hinc si infans privativam domi baptizatus sit, & postea in Templo suppleantur cæremoniæ, & solemnitates prætermissæ, adhibitis etiam Patrinis, nulla prorsus ex tali iteratione oritur cognatio, nec in rebaptizato adhibente cæremonias, nec in Patrinis, saltem rimens matrimonium subsequens, etsi fortè tempore tantum, de quo infra: *Sanch. l. 7. dis. 62. qui n. 14.* ait, suscipientem puerum ex Baptismo privativam collato, non contrahere cognationem spirituales, eò quòd munus Patrini non obeatur, in Baptismo solemniter. Sed contrarium probatur, modò suscipiens animum habeat contrahendæ quod Patrini faciunt, *Tanner. cit. dub. 4. n. 61.*

XXXVII. Tertiò videntur Jura passim requirere ad cognationem hanc spirituales contrahendam, ut Patrinus teneat, vel tangat baptizatum, vel confirmatum, dum hæc Sacramenta conferuntur, ut immediatè illum è manibus baptizantis, vel confirmantis suscipiat, idque faciat, animo obeundi munus Patrini, *Sanch. l. 7. dis. 56. n. 1. & 5. & 7. n. 7.* Ex quo inferitur, si quis per alium, aut per Procuratorem, vel Legatum suum, aliquem suscipiat è Baptismo, vel Confirmatione, tum non contrahere cognationem ipsum Legatum, vel Procuratorem, cum non suo, sed alieno nomine suscipiat, aut teneat, nec intendat proprio nomine vel suscipere baptizatum, nec esse verum Patrinum, sed hoc munus nomine ipsum constituentis, de quo non est dubium, & docet etiam *Sanch. dis. 59. n. 12.* Sed neque ipsum Principalem mandantem constituentem Procuratorem suscipiendi è Baptismo contrahere cognationem spirituales, tradit *Sanch. cit. dis. 59. n. 4.* eò quòd Jura passim cognationem hanc spirituales contrahendam, requirent contactum personalem ipsius Patrini, quæ sententia saltem ob auctoritatem DD. probabilior Opposita tamen sententia, quam sequitur *Coning dub. 2. n. 40. Tanner. cit. dub. 4. n. 70. Laym. cit. n. 4. & 5.* est probabilior, nempe quòd ipse Principalis, qui Legatum mittit, cognationem spirituales solum contrahat. Idque probatur, tum quia quis per alium facit, perinde est, ac si faciat ipsum, *Reg. Juris. 72. in 6.* Et omnis actus per procuratorem exerceri potest, nisi expressè prohibeatur, *l. 1. §. Jus. ff. De Procurator. & ibi notant DD.* quia videmus passim Magnates per Legatos hunc munus obire: atqui Ecclesia non permittere hunc munus sine vero Patrino conferri: si autem is qui alium suscipit, suo nomine, ut verus patrinus pro tali communi fidelium persuasione habetur, requiritur, quòd cognatio spiritualis à talibus Patrinis contrahatur, cum Jura id generatim asserant, quæ refert, quòd Jura, seu Canonες videantur

quirere, ut Patrinus per se hoc munus obeat, *caus. 30. tor. q. 1.* quia id non præcipiunt, sed describunt tantum munus susceptionis è Baptismo, sicut ordinariè exerceri solet, & fortè olim non erat ita usitatum per alium hoc munus Patrini obire, *Laym. cit. c. 8. n. 5.* Idque confirmatur, quia per consuetudinem potest induci, ut contrahatur spiritualis hæc cognatio, etiamsi quis non per se ipsum, sed per Procuratorem, aut nuntium teneat, seu suscipiat prolem aliterius è Baptismo, ut fatetur ipse *Sanch. cit. dis. 59. n. 6.* quia quod potest per legem induci, potest etiam per consuetudinem legitime prescriptam, sicut etiam possunt per eandem impedimenta dirimentia matrimonium induci. Ergo consuetudo Principum, & Magnatum exercendi munus Patrini per Legatum, seu Procuratorem est valida, & consequenter etiam ab illis contrahitur cognatio spiritualis, ut notat *Tanner. c. l. n. 70.*

§. VII.

Proponuntur, & resolvuntur alie nonnullæ quæstiones circa cognationem spirituales ortam ex Baptismo, & Confirmatione.

XXXVIII. Quæritur 1. An suscipiens prolem in necessitate, quia nullus alius adest, contrahat cognationem impediens matrimonium, vel ejus usum? Resp. si quis suscipiat infantem in privato Baptismo ex necessitate collato, ita ut ex proposito Patrini munus obeat, verus Patrinus fieri censetur, adeoque spirituales cognationem contrahit; quia etsi in tali Baptismo privato, tempore necessitatis, collato, nullum extet præceptum Ecclesiæ, ut adhibeatur Patrinus, quia plerumque in tali necessitate Patrinus haberi non potest, non tamen prohibetur etiam adhiberi: & hic adhibetur in Baptismo, non tantum propter ejus solemnitatem, sed multo magis etiam propter obligationem instruendi baptizatum, *Laym. l. 5. tract. 2. c. 9. n. 5.* licet contrarium teneat *Sanch. l. 7. dis. 62. n. 15.*

XXXIX. Quæritur 2. An si Christianus in extremo necessitatis articulo baptizet aliquem, contrahat cognationem spirituales? Resp. contrahente etiam laicum cognationem spirituales dirimentem matrimonium subsequens cum baptizato, ejusque parentibus, *Sanch. l. 7. dis. 62. n. 10.* quia Jure expressum est, ex vero Baptismo oriri cognationem spirituales. Excipitur solum, si conjux baptizet prolem conjugis suæ, vel communem filium, ob urgentem necessitatem, ut Patrinus, tum enim nullum impedimentum contrahitur, prout sumitur ex *c. Ad limina. 7. caus. 30. q. 1.* Ubi ratio redditur: Quia inculpabile judicandum, ad quod necessitas impulit, Idemque dicendum, si parens prolem conjugis suæ, vel communem filium in Sacramento Baptismi, vel Confirmationis, tanquam Patrinus, suscipiat, si alius haberi nequeat, tum enim nullum etiam impedimentum contrahitur, quia impedimentum non potendi debitum Jure Canonico statutum est in peccatum delicti, parens autem hoc casu, nil deliquit, et si Patrinus filii existat, quando alius haberi nequit,

Tomus IV.

& nemo sine culpa jure suo privari debet, *c. Discretionem. 6. De eo, qui cognovit, &c. Sanch. l. 9. de matr. dis. 26. n. 3. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 8. num. 7.* Sed neque parens baptizans, vel suscipiens è Baptismo proprium filium, in necessitate, vel etiam extra necessitatem, sed per probabilem ignorantiam juris, aut facti, contrahit hoc impedimentum cognationis spiritualis cum propria uxore, quoad ullum effectum, ac proinde debitum conjugale licet non solum reddere, sed etiam petere potest, *Sanch. l. 7. dis. 62. n. 10. Tanner. cit. dub. 4. n. 7. Laym. cit. loc. n. 8. §. Illud verò.* Cum enim id solo Jure Ecclesiastico prohibitum sit, ideo, qui hoc jus ignorat probabiliter, sicut excusatur à culpa, ita etiam ab annexa pena. Si verò parens, extra casum necessitatis, prolem ex propria uxore genitam baptizet, vel è sacro fonte, vel in Confirmatione suscipiat temerè, aut malitiosè, non tantum graviter peccat, sed etiam propter spirituales cognationem cum uxore contrahentem, debitum petere non potest, licet conjugii innocenti reddere teneatur, ut colligitur ex *c. Si vir. 2. h. t. & ex communi docet Sanch. l. 9. cit. dis. 26. n. 7. Tanner. c. l. & Laym. c. l.* quamvis hoc quoad impedimentum petendi debiti, nullo Juri textu satis expresso probari possit, sed solo consensu DD. nititur. Unde aliqui putant, nullum hodie conjugalis usus impedimentum oriri, & colligi videtur ex *c. De eo. §. caus. 30. q. 1.* quam sententiam probabilem etiam censet *Laym. c. l.*

Porro si sponsus de futuro, etiam in necessitate, baptizet prolem suæ sponsæ, vel eam è baptismo suscipiat scienter, (nam secus videtur, si ignoret esse prolem suæ sponsæ) contrahit impedimentum cognationis spiritualis, ita ut cum illa matrimonium, sine dispensatione, inire non possit, de quo videri potest *Laym. c. l. n. 7. §. Si causam.*

XI. Quæritur 3. An hæreticus sit capax hujus spiritualis cognationis? Respondetur, si hæreticus baptizet, vel in Baptismo, vel Confirmatione suscipiat prolem Catholici, is contrahit cognationem spirituales cum persona baptizata, vel suscepta, & ejus parentibus, quia Character Baptismi est insignitus, ac proinde est capax cognationis spiritualis, & legibus Ecclesiæ subijcitur; nam nullibi in Jure incapax efficitur gerendi munus suscipiendi è Baptismo, vel Confirmatione, adeoque verus est Patrinus, *Sanch. l. 7. de matr. dis. 60. n. 2.* Ubi ait, hoc omnes fateri. Aliud est, si infidelis, sive non baptizatus baptizet filium fidelis, vel suscipiat in Baptismo, vel Confirmatione, is enim est incapax hujus spiritualis cognationis contrahendæ, quia cum hæc cognatio sit ex Ecclesiæ statuto introducta, nequit ab infidelibus contrahi, quippe qui Ecclesiæ legibus non subduntur, *Sanch. c. l. n. 7.* & alii apud ipsum.

XLI. Sed jam ulterius quæritur hæc, utrum Catholicus licet possit prolem Acatholici, quæ à Ministro hæretico baptizatur, rogatus è sacro fonte suscipere? Resp. improbari non potest consuetudo illa, quæ in quibusdam Germaniæ locis viget, secundum quam Catholici, ut Patrini existunt, quando baptizantur filii hæreticorum, modò Baptismus conferatur in nomine, & forma SS. Trinitatis, ut docet *Laym. l. 5. tr. 2. c. 9. n. 6.* Ratio est, quia Patrinus

trius Catholicus, dum suscipit baptizatum à ministro heretico, nullo modo cooperatur ad indebitam ministrationem Baptismi, nam ut supponitur, quoad substantiam administratur ritu Catholico, etiam à Prædicante, & Catholicus Patrinus impedit, ut talis Baptismus, qui indebitè, seu non servatis accidentalibus Ecclesiæ caeremoniis, à Prædicante ministratur, minus malè, & incompletè administratur, dum expressè, vel tacitè, & ipso facto protestatur, se hunc baptizatum in vera fide, quantum sibi possibile erit, instructurum. Nec obstat, quòd communicatio in sacris cum hæreticis Catholicis sit interdicta: quia post Extravag. Concilii Constantiensis communicatio cum hæreticis, aliisque nominatim non denunciatis, non est fidelibus interdicta, nec in sacris, neque in politicis rebus, modò non fiat in exercitio heretico, quale hic non fit, quia Patrinus Catholicus non in alia re communicat, quàm quòd puerum jam Ecclesiæ Catholice filium effectum per Baptismum, nomine ejus in suam curam suscipiat. Neque etiam obstat, quòd spiritalis cognatio contrahatur à Patrino Catholico cum baptizato filio heretici, & parentibus ejus: quia illa ex Ecclesiæ statuto sequitur ex Baptismo, non quatenus malè, sed rectè, ac validè etiam à ministro heretico confertur, *Laym. cit. loc.*

XLII. Ubi præterea etiam queritur, an permitti possit, ut vice versà, cum proles Catholica à Sacerdote Catholico baptizatur, admittatur Patri-

nus hæreticus, v.g. Lutheranus. In qua re ceterum est, id ordinariè, & sine gravi causa, ac necessitate illicitum esse, quia hæreticus non est idoneus ad instruendum baptizandum in fide Catholica: ex gravi tamen causa potest hoc permitti, ubi Catholici permixti vivunt cum Aethiopicis, ad vitanda alia gravia incommoda, quia vel infantes privatim ab obstetricibus baptizabere, vel extra Parochiam ad hereticum ministerium deferri: vel à Sacerdote Catholico baptizabere, nullo adhibito Patrino, contra Universalis Ecclesiæ consuetudinem, & cum non periculo scandalo, & multorum querela, *Laym. c. l. com.* Ubi addit, quòd Sacerdos baptizans palam esse debet, hunc infantem in fide Catholica baptizandum fore, nec parentes id impedire. Ratio autem est, quia hæreticus est ab incapax obeundi munus Patrini, ita ut ex eo cognationem spirituales contrahat, cum sit baptizatus, suprà dictum. Admittendus tamen est hoc minister hereticus, sine ulla ejus promissione, quæ verò obstat, quòd hæretici Patrinus nominati ad instruendum baptizatum in fide Catholica, quia hoc officium nunc ferè non incumbunt, etiam apud Catholicos, cum hodie potius unquam à Patrinis suis, sed à Ludimagistris, Parochis instruantur in fide, ut notat *Laym. c. l.* apud quem plura de hoc videri possunt.

T I T V L V S XII.

DE COGNATIONE LEGALI.

Quia cognatio legalis est effectus adoptionis, ex eaque oritur, ideo de illa quædam scitu necessaria sunt præmittenda.

§. I.

Quid, & quotuplex sit adoptio?

I.

ASSERTIO I. Adoptio est extraneæ personæ in filium, vel filiam, nepotem, vel deinceps, legitima assumptio, prout communiter definitur apud *Silvest. v. Adoptio.*
 1. Per extraneam personam intelligitur ea, quæ non est in potestate adoptantis, seu ex descendenti-
 bus illius, sive alioquin sit ejus consanguinea, sive non. Sub masculino autem continetur fœmininum, sub filio filia, sub nepote neptis. Dicitur legitima assumptio, sive electio, quia legibus Civilibus statuta, & Canonicis approbata fuit, adeoque in ea forma à Jure præscripta servanda est, videlicet ut adoptans sit sui juris, & masculus, nam fœmina adoptare non potest, §. *Fœmina. 10. Instit. de adoption.* Item ut sit major XXV. annis ad generandos filios naturaliter non impotens, & ut major sit XVIII. annis adoptato, adeoque ut possit esse ejus pater naturalis, etiam ratione ætatis, quia hæc adoptio liberorum, ad similitudinem carnalis generationis, est introducta. Denique requiritur, ut adoptatus sit præsens

adoptanti, cum adoptatur, & in adoptionem sentiat, quæ omnia habentur *101. tit. ff. de C. D. option. & Instit. eod. & tradit Sanch. l. 7. de natur. 63. n. 3.* Aliter definitur adoptio apud *Silvest.* Est actus legitimus, per quem pro filio, vel nepote adoptatur, qui non est penè naturam imitans.

II. ASSERTIO 2. Duplex est adoptio, perfecta, quæ arrogatio dicitur, per quam adoptus sui juris existens, Principis Rescripto, vel potestatem adoptantis, fitque hæres necessarius, sive ex testamento in quarta bonorum parte, sive naturalis. Altera est adoptio imperfecta, simplex, ac specialis, per quam adoptatus non fit in adoptantis potestatem, adeoque nec hæres naturalis patris sui, aut avi potestatem, nec adoptantis hæres necessarius ex testamento, sed tamen ei succedere potest ab intestato. Si verò pater naturalis non extraneo, sed avo filii sui materno, vel avo paterno, si ipse pater naturalis fuerit emancipatus, filium suum dederit in adoptionem, tum adoptus transit in potestatem patris adoptivi, quia casu in unam personam convenerunt naturalis cognationis, & Civilis adoptionis jura, §. *Sequitur. Instit. de adopt.* Potest autem hæc adoptio imperfecta fieri etiam per Magistratum Principe